

**СЪВЕТ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ КООРДИНАЦИОНЕН
МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪРХОВЕНСТВО НА ПРАВОТО**

ПРОТОКОЛ № 5

**ОТ ИЗВЪНРЕДНО ЗАСЕДАНИЕ
НА СЪВЕТА ПО ПРИЛАГАНЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ КООРДИНАЦИОНЕН
МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪРХОВЕНСТВО НА ПРАВОТО**

19 февруари 2024 г., 10:00 ч.

Съпредседатели на Съвета:

Доц. д-р Атанас Славов – министър на правосъдието
Боян Магдалинчев – представляващ Висшия съдебен съвет

Присъствали членове на Съвета:

Лада Паунова – заместник на председателя на Върховния касационен съд –
Галина Захарова

Георги Чолаков – председател на Върховен административен съд

Мария Павлова – заместник на главния прокурор (*за Борислав Сарафов, и.ф.*
Главен прокурор на Република България)

Теодора Точкова – главен инспектор в Инспектората към Висшия съдебен съвет

Светослава Апостолова – (*за Антон Славчев – представляващ Комисията за
противодействие на корупцията и Комисията за отнемане на незаконно придобито
имущество*)

Христо Стефанов – заместник – министър на вътрешните работи (*за Калин
Стоянов – министър на вътрешните работи*)

Катерина Пашова – (*за Кръстьо Кръстев – министър на културата*)

Ваня Стойнева – главен секретар на Министерски съвет

Секретар на Съвета:

Мира Иванова – директор на дирекция „Стратегическо развитие и програми“ в
Министерство на правосъдието

Присъствали членове на Гражданския съвет:

Владимир Първанов - председател на сдружение „Асоциация на българските
административни съдии“

Владимир Николов – председател на сдружение „Асоциация на прокурорите в
България“

Ина Лулчева – заместник – председател на Висш адвокатски съвет

Георги Милков – изпълнителен директор и член на Управителния съвет на
сдружение „Център за съзидателно правосъдие“

Веселин Георгиев – член на Управителния съвет на сдружение „ГРАМАДА“

Наталия Събева – главен директор на „Правна дирекция“ на Българската
стопанска камара – съюз на българския бизнес

Други присъствали на заседанието:

д-р Борислав Ганчев – началник на политическия кабинет на министъра на правосъдието

адв. Александър Кашъмов – програма „Достъп до информация“

Мартин Панов – икономически съветник – Представителство на Европейската комисия

Димитър Марков- Център за изследване на демокрацията

Биляна Гяурова – Вегерцедер - Български институт за правни инициативи

доц. д-р Тони Димов- Българска академия на науките

Полина Стойнова – държавен експерт в отдел „Координация на политики в съдебната система“, дирекция „Стратегическо развитие и програми“

С писмо с рег. № 66-00-248/09.02.2024 г. по описа на Министерство на правосъдието членовете на Съвета за прилагане на Националния координационен механизъм за върховенство на правото и Гражданския съвет към него са уведомени за провеждането на извънредно заседание на Съвета на 19 февруари 2024 г. /понеделник/ от 10:00 часа в заседателната зала на Министерство на правосъдието.

Заседанието се проведе при следния дневен ред:

1. Представяне на напредъка на работната група за подготовка на проекта на нов Закон за съдебната власт.
2. Приемане на годишен доклад за дейността на Съвета за прилагане на Националния координационен механизъм за 2023 г.
3. Разни.

ДОКЛАДВАНИ ВЪПРОСИ, ПРЕДЛОЖЕНИЯ И ОБСЪЖДАНИЯ

Министърът на правосъдието благодари на участниците в Съвета и отбеляза осигуреното представителство на най-високо равнище на българската съдебна система. По време на заседанието, по т.1 от дневния ред беше обсъден напредъка на работната група за подготовката на проекта на нов Закон за съдебната власт и основните акценти на проведените заседания на работната група.

Министърът на правосъдието сподели причините, които са наложили изработването на изцяло нов закон. След консултация с представители от Народното събрание, участвали в процеса по приемането на промените в Конституцията и след анализ на обхвата на промените, които ще бъдат предложени - промени, които засягат структурата на Висшия съдебен съвет и разделянето на два нови съвета, промени в частта относно функциите и структурирането на Инспектората към ВСС, промени, които засягат конкурсите, атестирането, дисциплинарните производства и други, тоест широк кръг промени, се е стигнало до обосновавания извод, че следва да бъдат отразени в изцяло нов закон.

Министър Славов изрично подчерта, че фокусът на работната група е само върху промените, които пряко се налагат от измененията в Конституцията, а не върху всички текстове на Закона за съдебната власт.

Министърът на правосъдието представи основните предлагани промени в Закона за съдебната власт като структурната реформа във Висшия съдебен съвет, обособяването на два нови съвета, както е предвидено в Конституцията и уточняването на техните функции. Обърнато бе внимание на възприетият подход за избор на членове

на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет от парламентарна квота, който поставя акцент върху техният професионализъм и интегритет и гарантира тяхната политическа независимост и неутралност.

На следващо място беше обърнато внимание на дадената по-широка възможност с промените в ЗСВ за това кой може да номинира кандидати за членове на двата съвета от парламентарната квота. Не само народните представители, както до момента имаха това правомощие, но е изрично предвидено в законопроекта, че Висшия адвокатски съвет ще може да номинира кандидати за членове, а също така и юридическите факултети, които заемат първите три места в националната рейтингова система на МОН. Министърът на правосъдието представи обсъжданите подходи по отношение на номинацията от неправителствени организации на кандидати за членове на двата съвета. Стана ясно, че единият подход е Парламентът в рамките на неговата автономия да прецени как да уреди този въпрос, а другият е в Закона за съдебната власт да се даде възможност на неправителствените организации, които отговарят на определени критерии, да могат да правят номинации, които ще се разглеждат в Парламента от ресорната комисия по ред и процедура, определени от Народното събрание.

Министър Славов обърна внимание на предложените промени в проекта на нов ЗСВ по отношение избора на членове на Инспекторат на Висшия съдебен съвет, които да гарантират, че в Инспектората водещ е професионализма, опита в съдебната система и в системата на Прокуратурата и Следствието.

Подчертано беше, че основната част от дискусиите се водят около промените в процеса на конкурси, атестиране и командироване.

Министърът на правосъдието заяви, че се очаква до края на месеца /февруари/ основните теми, които пряко произтичат от конституционните промени, да бъдат обсъдени и да има конкретни редакции, предложени в рамките на работната група.

Главният инспектор в Инспектората към Висшия съдебен съвет – г-жа Теодора Точкова изложи аргументи, че с оглед предвиждането в Конституцията, че главният инспектор и инспекторите могат да бъдат преизбирани на длъжност в Инспектората, а също и предвид разписаното в решение 10/15.11.2011 г. на Конституционния съд по конституционно дело 6/2011 година, не е задължително за професионализма на главния инспектор той непременно да работи като съдия, прокурор или следовател. Обърна внимание, че колегите ѝ от ИВСС, които участват в работната група по ЗСВ, са предложили разпоредба на чл.82 да предвижда, че за главен инспектор се избира лице с ранг на съдия във Върховния касационен съд или Върховния административен съд, който има най-малко 15 години юридически стаж, от които най-малко 12 години като съдия в Окръжен, Апелативен съд или Върховен съд, Касационен съд или Върховен административен съд. Г-жа Точкова акцентира върху факта, че за повишаване интегритета в съдебната власт е от изключителна важност превенцията, тоест да се предвидят разпоредби по силата на които дали Комисията по професионална етика към Висшия съдебен съвет или Комисията по професионална етика към Висшия прокурорски съвет или друг орган в рамките на двата съвета да може да консултира магистрати по етични въпроси.

Министър Славов обърна внимание на предизвикалия известен дебат в рамките на работната група въпрос за възможността Висшия адвокатски съвет да номинира членове на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет. Министър Славов изрази становище, че това е вътрешен въпрос на адвокатурата и не е работа на Закона за съдебната власт да определя как Адвокатурата да си номинира членовете в двата органа.

Заместник – председателят на Висшия адвокатски съвет г-жа Ина Лулчева заяви, че очаква повече яснота по отношение начина по който се излъчват кандидататурите на членовете на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет, след което може да се обсъжда номинацията от страна на Висшия адвокатски съвет за членове на двата съвета.

Министърът на правосъдието обърна внимание на важноста в рамките и на текущото заседание предвид участието на представители на гражданското общество да се обсъди възможността неправителствени организации със съответния опит и профил да могат да направят предложения за номинации на членове на Висш съдебен съвет и Висш прокурорски съвет. Заяви желанието си в Закона да има разписана тази възможност, като депутатите в рамките на Парламента да преценят точно как да се случи процеса, така че да е достатъчно прозрачен, обективен и да има възможност за изслушване на кандидатите.

Заместникът на и.ф. на главен прокурор г-жа Мария Павлова изрази своето притеснение като член на работната група, че до края на м. февруари няма да могат да бъдат коментирани всички текстове, по които следва да бъдат предложени промени и отправи молба до министъра на правосъдието за отсрочка във времето за финализиране на проекта на Закон за съдебната власт.

В отговор на г-жа Павлова министър Славов направи уточнението, че целта с поставянето на срок края на февруари за работната група е да се види общата рамка на законопроекта, след което ще има достатъчно време за ревизия и доуточнения.

Бяха обсъдени предизвикателствата пред работната група за разписване текстовете по отношение структурата на прокуратурата, правомощията на главният прокурор и възможността на главния прокурор да назначава ревизии и проверки. Министър Славов подчерта, че очаква открит дебат по всички тези въпроси.

Председателят на Върховен административен съд Георги Чолаков акцентира върху параграф 22 от Преходните и заключителни разпоредби на Конституцията, според който в шестмесечен срок следва да бъдат приети измененията във всички закони, засегнати от промените в основния закон и едва след това да стартира процедурата по избор на членове на ВСС и ВПС. Стана ясно, че това са над 80 закона. Министър Славов посочи, че основното, за да може да има нови избори за подновяване органите на двата съвета е Устройственият закон – ЗСВ. Предвижда се в рамките на 3 месеца след приемането на ЗСВ да бъде организиран процеса по избор.

Съпредседателят на Съвета г-н Боян Магдалинчев обърна внимание на Закона за публичните финанси с оглед създаването на двата нови съвета, които са разпоредители с бюджет. Стана ясно, че в Закона за публичните финанси продължава да се говори за пленум на Висшия съдебен съвет, така казано има разпоредби, които влизат в противоречие с промените в Конституцията и следва да бъдат своевременно изменени, паралелно с промените в Закона за съдебната власт.

Г-н Веселин Георгиев в качеството си на член на Управителния съвет на Сдружение „ГРАМАДА“ обърна внимание на темата за атестирането и командироването на съдии и попита дали приложеният подход ще следва някаква европейска или световна практика като акцентира, че това е един от начините съдебната власт да бъде по-отговорна и де са видят резултатите от работата ѝ.

Министър Славов подчерта, че работната група работи усилено по промените в ЗСВ в частта за атестирането, като акцентът е върху съдържателният подход, а не формалистичния. Министърът изяви желание за свикване на Съвета на още едно заседание, вече в периода на обществено обсъждане на новият ЗСВ, където в конкретика да се обсъдят предложените текстове.

Г-жа Биляна Гяурова – Вегерцедер в качеството си на председател на Български институт за правни инициативи насочи вниманието на участниците в Съвета към предложението за участие на гражданския сектор в процедурата по номиниране на кандидати за Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет. Изрази становище, че що се отнася до гражданския сектор може да има различни нива на участие и различни възможности за това гражданския сектор да предлага кандидати. Поясни, че законодателят вече е отворил тази възможност през новия антикорупционен закон, където освен създаване на Антикорупционната комисия е дадена възможност на граждански организации директно да могат да номинират. Изрази своето притеснение при прилагането на същия подход и при уредбата на тази процедура в Закона за

съдебната власт, тъй като съществуват граждански организации, които работят в сферата на съдебна, правна реформа, върховенство на правото и този процес може да бъде узурпиран. Предложи алтернативи на този подход, като това да се уреди професионалните организации, примерно тези които в момента са изредени в Закона за съдебната власт, в Съвета за партньорство на съдии, на прокурори, на следователи, да разполагат с тази възможност да номинират, да излъчват кандидати и народните представители да нямат възможност да откажат да поставят тези кандидати в списъка. Друга такава възможност би била леко разширяване на кръга на професионални организации, което се възприема също като такава професионална организация и вече като трети вариант, ако това изобщо бъде възприето от законодателния орган е да се предостави възможност на неправителствените организации директно да задават въпроси в процеса на изслушване или да има някакво задължение, вменено по отношение на народните представители, които са длъжни да зададат тези въпроси. Защото към момента такива нива на задължения не съществуват и на практика независимо от това, че има такива текстове и в Закона и Правилника за организация на дейността на Народното събрание, всъщност се разчита на волята и на добронамереността на народните представители да зададат тези въпроси, заедно със становища, които гражданските организации представят.

Г-н Георги Милков от сдружение „Център за съзидателно правосъдие“ насочи вниманието към атестирането на съдиите като изрази притеснението си от това, че сегашното положение на атестирането казва, че върховните съдии и върховните прокурори не се атестират, приема се, че те са безгрешни. Беше зададен реторичния въпрос „Кой ще ни пази от пазителите?“.

Министър Славов разграничи атестирането от дисциплинарните нарушения и подчерта, че има работещи контролни механизми и възможност да бъде инициатирано дисциплинарно производство срещу всеки един съдия, ако има установено нарушение.

Председателят на Върховен административен съд Георги Чолаков уточни, че Върховните съдии не подлежат на никакво кариерно развитие освен ако станат административни ръководители. Ако станат те подлежат на атестиране. Тоест когато един върховен съдия реши да стане административен ръководител, дори на по-нисък ранг, той подлежи на атестиране по общите правила. По отношение на всичко останало върховните съдии подлежат на проверки както Инспектората направи пълни проверки във Върховен административен съд, Върховен касационен съд.

Министър Славов акцентира върху въпроса, че Висшия съдебен съвет прие два нови Кодекса за етично поведение от една страна на съдии, от друга страна на прокурорите и следователите. В момента тече процес на оценка на тези два нови Кодекса от Венецианската комисия и март месец е заседанието на Венецианската комисия и ще имаме оценка, обратна връзка от Комисията по отношение на Етичните кодекси. В случай, че бъдат дадени конкретни препоръки за структурата, за съдържателната част на Кодексите, ще бъдат взети предвид и отразени.

По втора точка от Дневния ред беше приет годишен доклад за дейността на Съвета за прилагане на Националния координационен механизъм за 2023 година.

Г-жа Мира Иванова - секретар на Съвета посочи акценти в работата на Съвета, отразени в изпратения до всички участници проект на годишен доклад за дейността му. Обърна внимание на отразената от Европейската комисия в последния доклад за върховенство на правото значимост на Съвета за прилагане на Националния координационен механизъм - от една страна като практика на международно сътрудничество на ангажираните институции в страната по върховенството на правото и от друга като добра практика за работа по анализиране на препоръките на Европейската комисия по главата за България в доклада и набелязване на политики и мерки за тяхното изпълнение.

Г-н Борислав Ганчев началник на политическия кабинет на министъра обърна внимание на работата по изпълнението на препоръките, свързани с третия стълб на Механизма за върховенство на правото, а именно свобода на медиите и медиен плурализъм. Акцентира върху трите направления, по които се работи в Министерство на правосъдието. Обърна внимание на обнародвания октомври месец Закон за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки, който е с фокус да изсветли и направи по-прозрачното държавно финансиране по отношение на държавната реклама, като се използват медийни агенции.

Обърна внимание на втория важен фокус по отношение на свободата на медиите, а именно изготвянето на анти – „slapp“ законодателство. Г-н Ганчев обобщи няколко основни насоки, по които работи експертната група, която изготвя измененията в Гражданския процесуален кодекс. Целта е измененията в ГПК да защитят журналистите и останалите физически и юридически лица при упражняване правото на свобода на изразяване на мнение и свобода на информация по въпроси от обществен интерес. Промените в ГПК са в контекста на Европейската директива за защитата на лицата, ангажирани в участието на обществеността от явно неоснователни искове или злоупотреби със съдебни производства, която целим да транспонираме, макар и в по-ранен етап.

Г-н Александър Кашъмов, в качеството си на член на работните групи за изготвянето на анти – „slapp“ законодателство и новият Закон за съдебната власт изрази своето удовлетворение от постигнатите резултати по двете направления. Обърна внимание на изключителните предизвикателства пред които е изправена експертната група при изготвянето на промените в ГПК, тъй като материалния закон у нас не предвижда специална уредба на тази материя, ние нямаме закон за всички медии, закон за печата и т.н. Изрази своята вяра, че ако се стигне до решаването на този проблем и успешна законодателна инициатива, това ще доведе до едно от ранните решения в рамките на Европейския съюз за България и ще ни постави в някои отношения по-напред от останалите.

Г-н Кашъмов повдигна въпроса за довършването на реформата по отношение на наказателната обида и клевета. Сподели, че неприемането в цялост на предложените от Министерство на правосъдието текстове от Народното събрание води до една абсурдна ситуация, в която квалифицирания състав предвижда по-ниска наказуемост, отколкото основните състави.

Г-жа Лада Паунова, заместваща председателят на ВКС постави въпроса за все още липсващата функционалност в единната информационна система на съдилищата, която да дава възможност да се събира актуална във всеки един момент информация за така наречените slapp дела, като всъщност това е едно от изискванията за отчетност по отношение на тези дела и дава възможност за анализ на проблемите в съдебната практика. Помоли за евентуално за съдействие във връзка с осъществяване на този модул в ЕИСС

По точка три от дневния ред министър Славов представи изготвянето на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Постановление № 240 на МС от 24.09.2019г. за създаване на Национален координационен механизъм за върховенство на правото.

Посочи двете причини, наложили подготовката на измененията – от една страна промените в Конституцията, новата структура на Висшия съдебен съвет и новосъздадения Висш прокурорски съвет и готвените промени в Закона за съдебната власт, от друга страна отпадналата нужда от заседаване на Съвета по актуализираната стратегия за реформа в съдебната система.

Министър Славов обърна внимание, че основните цели на Актуализираната стратегия за реформа в съдебната система всъщност са постигнати, в значителна степен постигнати с реформата на Конституцията, а сега с приемането на нов Закон за съдебната власт. Обясни, че съществуването на два органа с почти идентичен състав и представителство не е целесъобразно. Направи ретроспекция, като обърна внимание, че

от момента в който е започнал ефективно да функционира Съвета по върховенство на правото по естествен начин Съветът по актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система не се е събирал и не е работил ефективно. Изрази надеждата си това да е добра практика, освен да се откриват и създават нови съвети, когато не са нужни вече да бъдат прекратявани.

Подробно мотивира предложението си за прекратяване заседаването на Съвета по актуализираната стратегия. Обясни, че тя дори не е актуализирана, защото е с изтекъл срок на прилагане. Поясни, че желанието е за интегриране на институциите, които са в Съвета по актуализираната стратегия в рамките на Съвета по върховенство на правото, което предполага и разширяване на Гражданския съвет към Съвета, за да има максимално участие на представители на гражданското общество. Целта е един работещ модел на взаимодействие, като се избягват дублиращите функции между органите. В допълнение поясни, че Съвета по актуализираната стратегия проследяваше напредъка по Механизма за сътрудничество и проверка, който вече отпадна. Основният механизъм в момента е Механизмът за върховенство на правото, чиито основен акцент са правосъдието, борбата с корупцията и т.н.

Министър Славов поясни, че формално не е стартиран процеса по изменението на постановлението - има изготвен проект, но първо се очаква да започне процесът с приемането на нов ЗСВ, едва тогава ще бъдат отразени тези промени в Постановлението на Министерски съвет.

Г-н Александър Кашъмов приветства предложението за изготвянето на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Постановление № 240 на МС от 24.09.2019г. за създаване на Национален координационен механизъм за върховенство на правото, с който се разширява както Основния съвет, така и Гражданския съвет, както и отмяна на отмяна на Постановление № 3 на Министерски съвет от 13.01.2016г. за създаване на Съвет по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система. Изрази своето наблюдение, че в последните две години Гражданския съвет при Съвета за върховенство на правото има много по-голяма видимост, отколкото преди това и това показва двата основни смисъла на съществуването на Гражданския съвет. Единият е да има видимост на това което се прави. Вторият - да има реално съветване, тези които участват реално в процеса да имат възможността да участват.

В края на заседанието министър Атанас Славов благодари за участието, повдигнатите теми и направените предложения на всички членове и гости на Съвета.

СЪПРЕДСЕДАТЕЛИ НА СЪВЕТА:

Заличено на
... основание ЗЗЛД

Заличено на
основание ЗЗЛД

....

ДОЦ. Д-Р АТАНАС СЛАВОВ
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ
ПРЕДСТАВЛЯВАЩ
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
изпълняваща функциите на
Висш съдебен съвет,
съгласно § 23, ал. 2 от
ПЗР на ЗИД на КРБ
(обн. дв, бр. 106/22.12.2023 г.)

СЕКРЕТАР НА СЪВЕТА:
... Заличено на основание ЗЗЛД

МИРА ИВАНОВА)
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ „СТРАТЕГИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ПРОГРАМИ